(Nro. 13.)

GAZETA LWOWSKA.

We Srodę Nro. 7. 17. Stycznia 1821.

Wiadomości kraiowe.

Z Wiednia d. 5. Stycznia. — Ces. Rossyyscy Ministrowie, Hrabiowie Capodistrias i Nesselrode, wyiechali dnia wczorayszego do Laybacha.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północney

O to iest dalszy ciąg Poselstwa Prezydenta, przerwanego w przeszłym Numerze Gazety.

»Względem stosunków naszych z Hiszpaniią, nie można nic pewnego udzielić. Przy odroczeniu kongressu w zeszłym miesiącu Maiu, upoważniony był pełnomocny Minister Zjednoczonych Stanów w Madrycie do uwiadomienia Rządu Hiszpańskiego, iż, ieżli Król Jmć Katolicki zechciałby teraz zatwierdzić traktat o ustąpienie Floryd, Rząd Zjednoczonych Stanów Ameryki, gotow iest przyiąć takowe zatwierdzenie, pod tym atoli zastrzeżeniem, aby pytanie, czyli takowe zatwierdzenie może bydź ieszcze zamienione za udzielone iuż pierwey przez Zjednoczone Stany, (gdyż termin oznaczony traktatem dawno iuż upłynął) oddane było pod rozpoznanie Senatu. Z listu Ministra Zjednoczonych Stanów, pisanego do Sekretarza Stanu spraw zagranicznych okazuie się, iż stosownie do namienionych instrukcyy, uczyniona została odezwa do Rządu Hiszpańskiego, i że Stany (Cortes) wzięły tę rzecz pod rozwagę. Rezultat naradzeń tego Zgromadzenia, oczekiwany codziennie, skoro nadeydzie, obiawiony będzie Kongressowi. Jedna z przyczyn dla którey przecież żałować musiemy, że te układy tak długo się ciągły, i od którey przywiedzenia wstrzymać się nie możemy, iest ta, że wedle niezawodnych wiadomości niektóre osoby przedsiębrały na nowo środki, aby pewne punkta na brzegach Florydy wschodniey zamienić na składy obcych towarów, które z tamtąd przemycane bydź miały do Zjednoczonych Stanów. Otworzenie portu na ziemi Florydzkiey, tuż przy naszey granicy i w mieyscu, gdzie dotąd żadney nie było osady, nie stawiało żadney wątpliwości względem zamiaru i celu takiego przedsięwzięcia. Niebawne załatwienie wszystkich sporów położy pewnie koniec tym oszukańskim i zgubnym zabiegom i ustali stosunki obu kraiów na posadzie prawdziwie trwałey i przyiacielskiey.«

»Stosunki handlowe, między Zjednoczonemi Stanami Ameryki i osadami Angielskiemi w Indyiach zachodnich i na stałym lądzie Ameryki nie doznały żadney odmiany, ponieważ Rząd Angielski dotąd ieszcze przenosi, aby handel ten podlegał dotychczasowym przez obiedwie strony włożonym nań ograniczeniom. — Zaspokaiaiącą iest rzecza, że ograniczenia dane przez Zjednoczone Stany są tylko w sposobie odpornym, by podług rozporządzeń Angielskich przeszkodzić zamierzonemu na korzyść W. Brytanii samokupstwu; równie zaspokaiaiącą iest, wiedzieć, iż doświadczenie to postępuie w duchu przyiacielskim pomiędzy obudwoma Państwami.«

»Pytanie będące do rozwiązania między Zjednoczonemi Stanami a W. Brytaniią, względem brzmienia pierwszego artykułu traktatu Gandawskiego oddane iest od obu Rządów pod rozpoznanie Cesarza Rossyyskiego, który równie przyiął na siebie urząd Sędziego polubownego.«

»Doświadczano urządzić handel między Francyią a Zjednoczonemi Stanami na zasadzie wzaiemności i równości. Z ostatniego zdania sprawy pełnomocnego Ministra Zjednoczonych Stanów w Paryżu, któremu udzielono wszelkiey potrzebney mocy, widziemy, iż rozpoczęto także układy, że Rząd Francuzki dla nawiiących się rzeczywistych trudności, postanowił odesłać ie do Zjednoczonych Stanów, w którym to celu umocowany Minister Francuzki P. Hyde de Neuville otrzymał rozkaz udadź się tu do Washingtonu, gdzie niebawnie przybędzie. (Wiadomo, że P. Hyde

Neuville zmuszony burzą zawinął do Brestu zkąd dopiero na d. 14. Grudnia odpłynął do Ameryki.)«

»Spodziewamy się, iż ta ważna sprawa załatwioną zostanie pod słusznemi warunkami i w sposobie dla obu stron zarówno zaspokaiaiącym. Zanim przyyjdzie do skutku takowa ugoda, zostawia się rozpoznaniu Kongressu, iak dalece byłoby zgodno z zamiarem przedsięwziąść inne środki, by wydany akt na ostatniem posiedzeniu, przez który podwyższoną została opłata beczkowego dla okrętów Francuzkich, uskuteczniony bydź mógł z większą działalnością. Gdy akt wspomniony, nakładaiący na okręty Francuzkie podwyższoną opłatę beczkowego, miał mieć moc obowiązuiącą z d. 1. Lipca, zdarzyło się, iż wiele okrętów Francuzkich wyprawionych z Francyi, zanim tamże wiadomo było o istnieniu tego aktu, zawinęło do portów Zjednoczonych Stanów, i tuledź musiało przepisom tyle razy wspomnionego aktu nie maiąc o nim uprzedniey wiadomości, którey w podobnych przypadkach wymaga powszechny duch praw naszych. Ponieważ aktu tego było iedynie zamiarem utrzymać równowagę przy zachodzącey nierówności handlowi Zjednoczonych Stanów z Francyią szkodliwey, pozostaie równie do naradzenia Kongressu, czyliby przy poiednawczym i przyiacielskim duchu, którego utrzymuią Zjednoczone Stany w stosunkach swoich z innemi Mocarstwy tak przez skłonność iak i niemniey przez politykę czyliby nie odpowiadało bardziey zamiarowi, aby uszkodzonym osobom w takich przypadkach dozwolić tey ulgi, by wszystkie owe okręty, które zawinęły do naszych portów a nie miały środków dowiedzenia się o istnieniu podwyższoney opłaty beczkowego, uwolnić od skutków tego prawa.«

»Woyna między Hiszpaniią a osadami toczy się podług pewnych doniesień zwiększym coraz dla ostatnich skutkiem. Nieszczęsne spory, zachodzące iak wiadomo od nieiakiego czasu w Buenos-Ayres, trwaią ciągle podług ostatnich wiadomości. Hiszpaniia w żadney części Ameryki południowey nie zrobiła wpływu na osady, gdy tym czasem te, na różnych punktach, szczególniey w Venezueli i Nowey-Granadzie zyskały na sile i mocy tak do prowadzenia woyny pomyślnie dla nich idącey, iako też do utrzymania wewnętrznego zarządu. Ostatnie zmiany w kształcie Rządu Hiszpańskiego przez przywrócenie Konstytucyi Stanów (Cortes) z roku 1812 są wypadkiem, zapowiadaiącym pomyślność rewolucyi. Kongres (Columbii) w Angousturze, wezwano pod powagą Stanów (Cortes) do otworzenia układów dla ukończenia sporów zachodzących między obu stronami, na co odpowiedziano, iż kongres iest zupełnie gotów do tego, ieżeli wprzódy układy te będą miały zasadę uznania niepodległości Columbii. Co potem zaszło pomiędzy obiedwoma stronami nie iest nam wiadomo. Rząd Zjednoczonych Stanów nie ma wiadomości o żadnem faktum zasługuiącym na wiarę, aby iakie Mocarstwo Europeyskie mieszać się miało do tey woyny; po doyrzałem przeto rozważeniu wszystkich okoliczności mogących mieć wpływ do ostatecznego rezultatu, możnaby wnosić, iż ta sprawa zostanie nakoniec załatwioną na posadzie przełożoney przez kongres Kolumbiyski, to iest na posadzie niepodległości. Rezultat ten wspierać przyiaźnemi przełożeniami u innych Mocarstw niewyłączaiąc Hiszpanii, było zawsze nieodmienną polityką Zjednoczonych Stanów.«

(*Donkonczenie nastąpi.*)

Wyspa St. Domingo.

Podług naynowszych wiadomości z wyspy S. Domingo rozstrzygnięty został los części Hayty rządzoney przez Krzysztofa. Boyer będący dotąd Rządzą części republikańskiey tey wyspy, wszedł na d. 22. Października do Stolicy Cap na czele 20,000 ludzi, gdzie przyięty z otwartemi rękami od nayznakomitszych mieszkańców, władz i byłych Jenerałów, Officerów i żołnierzy Krzysztofa, ogłoszony został na d. 26. Prezydentem całey Hayty, która odtąd ma bydź rządzoną po republikańcku.

Portugaliia Brazyliia i Algarbiia.

(Z Dostrzegacza Austryiackiego) Dnia 21. Grudnia r. z. odebrano w Londynie wiadomości z Rio de Janeiro dochodzące do d. 26. Października z. r. Wiedziano iuż pod tenczas w Rio de Janeiro o wybuchłey w Portugali rewolucyi, i względem tego przedmiotu naradzano się często w tamecznym gabinecie. Z początku słychać było, iż Następca Tronu uda się do Lisbony na okręcie woiennym: mowiono później iż uchwalono posłać do Lisbony drugiego Syna Królewskiego Infanta Don Miguela atoli do samego odeyścia okrętu pocztowego (do d. 26. Października) nie było wiadomo o tem nic pewnego.— Tymczasem, podług nay-

nowszych wiadomości z Lizbony, panuie w téy Stolicy iak i w całym kraiu ciągły nierząd i zamieszanie; wszystkie sprawy Rządu kierowane są, działami, pałaszami i bagnetami załogi Lizbońskiéy, lub rozstrzygane przynaymniéy w ostatniéy instancyi. Wypadki z d. 11. i 18. Listopada zaszłe w Lizbonie (porown. N. 1. gazety naszéy z r. b.) oznaczone sprawiedliwie nazwiskiem przeciw-rewolucyi, nie były niczém innem iak walką dwóch stronnictw w woysku, z których iedno tak iest zagorzałe, iak drugie. Cabreira, człowiek naywięcéy godzien wzgardy porozumiał się z Jenerałem Texeira i Vice-Prezesem Silveira równymi sobie łotrami, aby w d. 11. Listopada kartaczami ogłosić Konstytucyię Hiszpańską. Sepulveda, rozumnieyszy, chociaż nie lepszy od Cabreiry, dowodzący drugą dywizyią rokoszan Oportskich nie był uwiadomiony o tym akcie, (spodziewano się go oddalić) przybył iednak ze swoiem woyskiem równie w tenczas, gdy wszczął się hałas na ulicach, chciał się opierać, łaiał Cabreirę, nazywaiąc go wiarołownym skrytym i fałszywym bratem i t. d.; atoli okazało się, iż woysko iego tak szybko wyruszyło, że nawet nie miało przy sobie ładunków. Akt ten zaczęto wykonywać; poczém wszyscy Naczelnicy woyskowi udali się do Junty, a ponieważ Cabreira miał ieszcze przewagę, złożył zatém 4 Członków i zmusił innych (którzy przed 3 dniami ogłosili pierwéy swoią nową Konstytucyię) do zaprzysiężenia Konstytucyi Stanów (Cortes)! Ostatki wstydu z powodu takiéy niegodziwości a bardziéy ieszcze zabiegi Sepulvedy zniewoliły całe ciało Junty do opuszczenia mieysc swoich; Sepulveda sprawił, iż 150 Officerow żądać musiało na pozor uwolnienia, powstawał sam przeciwko nadużyciu władzy woyskowéy i zbuntował część obywateli Lizbońskich. Tu cała machina ustała naraz w swoim ruchu; nie było żadnego Rządu; z każdym dniem obawiano się naystraszniéyszego zamieszania. Dwóch zupełnie niezdolnych ludzi do spraw publicznych iakimi byli Cabreira i Texeira nie mogło nic wcale urządzać; Silveira boiąc się szubienicy, schował się. Tymczasem Sepulveda układał się po taiemnie z uchylonymi rewolucyynymi Rządzcami, i tyle sprawił, iż ci na d. 17. oświadczyli wielkomyślnie zaiąć znowu swoie mieysca. Inni niewiedząc co czynić musieli się poddadź okolicznościom; Texeira złożył dobrowolnie naczelne dowodztwo, na które sam się wyniosł; Silveirę wypędzono. Reszta wiadoma iest z gazet.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

D. 19. Grudnia z. r. podała Królowi Deputacyia Akademii Oxfordzkiéy szczerze życzliwy adress. Kuryier Londyński z d. 21. zawiera odpowiedź daną przez Króla Jegomości, brzmienia następuiącego:

»Dziękuię wam za wasz szczery i z obowiązkami waszemi zgodny adress. Obawienie zasad waszych i uczuć, ktoremi wśrod obecnych tak ważnych okolicznościach iesteście przeięci, nie mniéy iest dla was zaszczytnem iak dla mnie zaspokaiaiącem. — Przez takie wynurzenie prawości, wierności i powszechnego ducha, połączone z scisłem dopełnieniem praw, zadany zostanie dotkliwy cios tym, którzy nieustannie nad tém pracuią, by umysły wiernych poddanych Moich zepsuć, podniecić i uwieść, by ich ogołocić ze zbawiennych związków i pociech religiynych, obalić owe wszystkie instytucie i urzędzenia, które były tak długo przedmiotem czci i miłości w tym kraiu i podziwienia w całym swiecie. — Dopełniaiąc ważnego powierzonego Mi obowiązku, powodawać się będę niezmiennie tém wewnętrznem przekonaniem, że prawdziwa sprawa Moiéy Korony nieoddzielną iest od sprawy Ludu Moiego; iakoż mocno przekonany iestem, iż wy będący na różnych waszych urzędach, zwracać będziecie szczególnieyszą uwagę waszą i staranność do podania oyczyznie waszéy naylepszych i naypewnieyszych środków, któreby zapewniły iéy trwały pokóy i pomyślność, a tém samem, że podrządnym waszym wpaiać będziecie głęboką część dla naszéy religii, gorliwą przychylność do naszéy nieocenionéy Konstitucyi i to mocne postanowienie, by się naypóźnieyszym pokoleniom nienaraszona dostała.«

Włochy.

Na d. 23. Grudnia o godzinie 7 wieczorem ogłosiło 101 wystrzałów działowych przybycie Króla Oboiey Sycylii do Florencyi. Król Jego Mość iechał w iednym powozie z Jego Cesarzewicowską Mością W. Xięciem Toskańskim i wysiadł w pałacu Pitti, gdzie przyięty został przez Xiążeta i Xiężniczki rodziny W. Xięcia, i Urzęduików Dworu. W orszaku Króla JMci znayduią się: Xiąże d'i Niscemi, kawaler towarzystwa; Margrabia Ruffo, Sekretarz Stanu, Dworu Królewskiego i Królewskich Orderów kawalerskich; Marszałek Frilli, Sekretarz gabinetu; D. Matteo Pignatori, Dyrektor Sekretaryiatu Stanu Dworu Królewskiego i D. Giuseppe Ca-

priali, Urzędnik gabinetowy. Dzień odiazdu Króla z Florencyi, nie był ieszcze oznaczony; spodziewano atoli, iż Król przed d. 27. t. m. nie miał ieszne wyieżdzać z Florencyi.

D. 24. Grudnia przybył Duca di Gallo przez Rzym do Florencyi.

Niemcy.

Ciąg dalszy nowéy Konstytucyi Heskiéy: Do Tytułu V. O urządzeniach kościelnych i t. d. 43. Dobro kościoła, maiątek upoważnionych przez Rząd fundacyy dobroczynności tak niższych, iak i wyższych instytutów naukowych, używać będą szczególnéy opieki Rządu i pod żadnym względem nie mogą bydź wcielone do skarbowego maiątku. 44. Fundusze ustanowień miłosiernych, dla odbywania chwały Bożéy, nauki i dobroczynności nie mogą bydź na inny cel użyte iak tylko za zezwoleniem Stanów. — Tytuł VI. O Gminach. 45. Sprawy Gmin urządzonę bydź maią ustawą, którey za posadę służyć ma osobiste rządzenie się maiątkiem przez Wybranych od Gminy, pod wyższem dozorem Rządu. Fundamentalne oznaczenia téy ustawy składać będą część Konstytucyi. 46. Maiątek Gmin nie może bydź wcielony do maiątku skarbowego pod żadnym względem. — Tytuł VII. O służbie kraiowéy czyli Stanu. 47. Nikt nie otrzyma urzędu, nieokazawszy do tego zdolności przez odprawienie porządkowego popisu, wyiętymi atoli od tego prawidła są ci, którzy piastowali za granicą urzędy, a przez to swoiéy dowiedli zdolności. 48. Expektatiwy na urzędy Kraiowe nie maią mieysca. 49. Prawne oznaczenia względem pensyionowania urzędników, i prawa tychże pochodzące z istnieiących instytucyy kass wdowich i sierot, zostaią pod opieką Konstytucyi. Takieyże opieki doznaią wszczególnosci także prawa osób woyskowych oznaczone ustawą służby względem prawnéy pensyi. 50. Sledztwa przeciwko urzędnikom, z powodu występku służby nie mogą bydź zaniechane, a urzędnicy oddaleni w tym sposobie: że wyrok względem nich wydany uznaie wyraźnie ich niezdolność do służby, nie mogą na nowo bydź umieszczeni.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Prussy.

Gazeta Poznańska z d. 3. Stycznia umieszcziła artykuł następuiący: »Od dwóch może miesięcy krążą w tuteyszéy prowincyi pogłoski o zamianach kraiów, które w wielorakich odnawiaią się postaciach. Podług nich to żąda Rossyia od Prus odstąpienia Gdańska i Torunia, to całego W. Xięstwa Poznańskiego; Prussy uchylaią się od wszelkiéy zamiany, a ztąd powstaie między obudwoma Monarchami oziębłość, rodząca skutki, które do nadziei upoważniaią. Jeżeli dobrze myślący mieszkańcy téy prowincyi za swą łatwowierność, zostali nieco i poniekąd słusznie skarceni zgryzotą, którą im wieści te dotąd sprawiały, to zbicie tych baśni stosowną zdaie się bydź dla nich kolędą. — Może naygorliwsi apostołowie bliskich zaburzeń nie są taiemnicą dla Rządu; może on względem nich przestanie na przyszłość zbyteczną powodować się oboiętnością.— Z niezawodnego źródła udzielić możemy Publiczności o Kongressie Monarchów następuiących szczegółów: Pierwsze oświadczenie, które N. Cesarz Wszech Rossyy kazał podać zebranym w Opawie Monarchom i Ministrom, zawiera naywyraźnieysze zapewnienie, iż N. Cesarz gotów iest wspierać naysilniey wszelkie środki, któreby uznano potrzebnemi w celu przywrócenia lub zachowania spokoyności w Europie, byleby wprzód wyrzeczono uroczyście zasadę, iż w territoryialnym Europy stanie, iak tenże w roku 1815 i następnych został oznaczony i przez wszystkie Mocarstwa zobopólnie zaręczony, naymnieysza zmiana przedsięwzięta niebędzie. — Zasada ta iest węgielną wszelkich obrad podstawą, i ieżeli akt publiczny obiawi kiedyś ich owoce, będzie niezawodnie iednym z naypierwszych iego artykułów. Rzecz przeto oczywista, iż wszelkie pogłoski, rozsiane względem Gdańska i Torunia, tudzież względem W. Xięztwa Poznańskiego, są z gruntu fałszywe i zmyślone; równie iak i owa o iakiemsiś nieporozumieniu między gabinetami Rossyyskim i Pruskim. Zdania zebranych gabinetów zgadzaią się zupełnie w ogóle i we wszystkich szczególnych punktach, i nawet ani względem iednego nie różniły się od siebie, tem mniey była wzmianka w Opawie lub gdzieindziey o iakiemkolwiek iednego Mocarstwa do drugiego roszczeniu, lub też nastąpiło co takowego, z czegoby zamiar ten mógł bydź czerpanym.«

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.